

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-
ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-професійної
програми доц. Марина ЗАЙЦЕВА

25 серпня 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчальної роботи
проф. Інна СТАШЕВСЬКА

_____ 2020 р.

Силабус

навчальної дисципліни

«ПОЛІТОЛОГІЯ»

Освітньо-професійна програма — Туризмознавство

Спеціальність — 242 Туризм

Галузь знань — 24 Сфера обслуговування

Ступінь вищої освіти — бакалавр

Харків – 2020

Силабус склала:

Доктор філософських наук, доцент кафедри гуманітаристики та мистецтвознавства

Лисенкова Владлена Віталіївна

Доктор політичних наук, професор кафедри гуманітаристики та мистецтвознавства

Романюк Олександр Іванович

Силабус затверджено на засіданні кафедри гуманітаристики та мистецтвознавства

протокол №1 від «18» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри гуманітаристики

та мистецтвознавства

доктор мистецтвознавства, професор

Світлана РИБАЛКО

Силабус затверджено на засіданні групи забезпечення спеціальності 242

«Туризм», протокол №1 від «25» серпня 2020 р.

Голова групи забезпечення

доктор культурології, доцент

Любов БОЖКО

1. Загальна інформація про дисципліну

1.	Назва дисципліни	Політологія
2.	Викладач	Лисенкова Владлена Віталіївна Романюк Олександр Іванович
3.	Контактні дані викладача	070570@i.ua
4.	Статус дисципліни (обо'язкова чи вибіркова)	виріркова
5.	Рік підготовки	2
6.	Семестр	3
7.	Лекції (год.)	20
8.	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	10
9.	Самостійна робота (год.)	60
10.	Індивідуальна робота (год.)	-
11.	Кількість кредитів	3
12.	Загальна кількість годин	90
13.	Види поточного контролю	опитування, тестування, реферати
14.	Вид підсумкового контролю	залік

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

«Політологія» – навчальна дисципліна, яка в контексті розуміння соціально-політичного процесу, поглиблює теоретико-методологічну підготовку майбутніх фахівців з питань державної політики, взаємодії економіки та політики, впливу політичної системи суспільства на сферу бізнесу.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Політологія функціонує та розвивається у нерозривному зв'язку як з багатьма суспільними науками (філософія, соціологія, педагогіка та ін.), так і з тими, що сфокусовані на проблемах управління виробництвом, підприємницькою та бізнесовою діяльністю.

Вивчення курсу «Політологія» є однією із передумов ефективної майбутньої професійної діяльності, надасть змогу певною мірою уникнути помилок у визначенні стратегій майбутньої професійної діяльності, алгоритмізації основних її етапів.

2.3. **Мета вивчення навчальної дисципліни** – формування системи наукових знань про політику та адаптація їх до майбутньої професійної діяльності студентів.

2.4. **Завдання вивчення навчальної дисципліни:**

- сформувати уявлення про об'єкт та предмет політичної науки;
- дати знання щодо закономірностей функціонування політичних інститутів та систем, перебігу політичних процесів;
- навчити самостійного аналізу політичних явищ;
- прищепити демократичні та патріотичні ціннісні орієнтації;
- ознайомити з особливостями політичних систем зарубіжних країн.

2.5. **Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисциплін:**

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **набути компетентності:**

Інтегральна компетентність:

- розуміння сутності, змісту, закономірностей і тенденцій політичних процесів та мати навички їх самостійного аналізу.

Загальні компетентності:

- сформувати здатність до самостійного аналізу політичних процесів;
- сформувати аксіологічний підхід до аналізу політичних процесів;
- сформувати здатність використання знань, надбаних під час вивчення курсу політології, для аналізу процесів, що відбуваються в суспільній культурі;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- об'єкт та предмет політології;
- сутність основних етапів становлення політичних знань та політичної науки;
- місце політології в системі соціальних знань;
- основні методи дослідження політичних процесів;
- основні поняття політології;
- основні закономірності та тенденції розвитку політичних процесів;

- особливості розвитку політичних процесів як в Україні, так і в зарубіжних країнах;
- рекомендовану літературу з курсу.

вміти:

- самостійно розв'язувати навчальні проблеми з політології;
- дати компетентну оцінку політичним подіям, що відбуваються як в Україні, так і за кордоном.
- обґрунтувати власну точку зору на політичні події;
- використовувати політичні знання у майбутній професійній діяльності.

мати навички:

- самостійного аналізу політичних подій;
- прийняття рішень у сфері політичних відносин;
- захисту ідеалів демократії та свободи;
- захисту державної незалежності України.

2.6. Результати навчання

Результати вивчення даної освітньої компоненти деталізують такі програмні результати навчання:

- знати специфіку політичної сфери і місце в системі духовної діяльності людини;
- взаємодіяти, вступати в комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші політичні, релігійні, культуральні переконання;
- на основі курсу політології сформувати свій стиль мислення, оперувати політичною інформацією;
- застосовувати основні положення курсу для майбутньої професійної діяльності;
- пояснювати та прогнозувати соціально-політичні зміни на основі теоретичної бази політології;
- демонструвати соціально-відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у своїй діяльності.

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не відпрацювання студентом усіх передбачених навчальним планом видів занять до екзамену він не допускається; пропущенні заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантними, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на екзамені.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність, відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

4. Програма навчальної дисципліни

Тематика курсу

Тема, план лекції	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Політологія як наука 1. Виникнення політології. 2. Предмет і структура політології. 3. Основні функції політології.	лекція	1,2,5,9,13,15,	2	5 балів	
Тема 2. Влада як суспільне явище 1. Інтерпретації поняття «влада». 2. Влада як система соціальних стосунків. 3. Рівні владних відносин.	лекція	1,2,3,9,10,11, 14	2	5 балів	
Тема 3. Політика та її	лекція,	1,2,4,8,11,	4	10	

<p>сутність</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні значення поняття «політика». 2. Класифікації політики. 3. Політична влада та громадянське суспільство. 	семінар	14,15,16		балів	
<p>Тема 4. Політична система суспільства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура політичної системи суспільства. 2. Типологія політичних систем. 3. Основні типи політичних режимів. 	лекція	1,2,3,4,5,9,10,11,24,26,71	2	5 балів	
<p>Тема 5. Тоталітаризм як суспільно-політичний феномен.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Походження терміну «тоталітаризм». 2. Базові характеристики тоталітарних режимів. 3. Праві та ліві форми тоталітарних режимів. 	лекція	1,2,5,6,10,15,24,26	2	10 балів	
<p>Тема 6. Авторитарні політичні режими.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «авторитаризм». 2. Базові характеристики авторитарних режимів. 3. Шляхи встановлення авторитарних режимів. 	лекція	1,2,5,6,10,15,24,26	2	5 балів	
<p>Тема 7. Політична демократія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток уявлень про демократію в історії політичної думки. 2. Основні концепції політичної демократії. 3. Сучасне розуміння сутності політичної демократії. 	лекція	1,2,5,6,10,15,24,26	2	5 балів	
<p>Тема 8. Держава як провідний політичний інститут.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та основні 	лекція	1,2,3,5,6,7,9,12,15,16,24,67	2	5 балів	

<p>ознаки держави.</p> <p>2. Державне правління та державний устрій.</p> <p>3. Структура державної влади.</p>					
<p>Тема 9. Політичні партії і партійні системи.</p> <p>1. Поняття «політична партія».</p> <p>2. Генезис політичних партій. Типологія політичних партій.</p> <p>3. Розуміння поняття «партійна система».</p>	лекція	1,2,3,5,6,7,9,12,15,16,24,67	2	5 балів	
<p>Тема 10. Позапартійні громадські об'єднання у політичному житті суспільства.</p> <p>1. Поняття «громадське об'єднання».</p> <p>2. Участь громадських об'єднань у політичному житті.</p> <p>3. Громадські об'єднання України.</p>	лекція	1,2,3,5,6,7,9,12,15,16,24,67	2	5 балів	
Разом			12	60	

5. Тематика семінарських занять

Семінарське заняття № 1.

Тема: «Методи політології»

Питання для обговорення:

1. Поняття «метод» та «методологічна база» політології.
2. Системний та структурно-функціональний метод аналізу політичного життя.
3. Метод аналізу політичної поведінки. Метод аналізу політичних рішень. Кількісні, порівняльні методи в політології.

Література: 1,2,10,11,15,26.

Семінарське заняття № 2.

Тема: «Взаємодія політичної та поза політичної сфер суспільного життя».

Питання для обговорення:

1. Взаємодія політики з іншими сферами. Політика і економіка.
2. Політика і соціальна сфера.
3. Політика і культура.

Література: 1,2,3,4,8,13,15.

Семінарське заняття № 3

Тема: «Політичний процес».

Питання для обговорення:

1. Поняття «політичний процес».
2. Типологія політичних дій.
3. Політичні рішення як найважливіший чинник політичного процесу.

Література: 1,6,9,10,12,14,16.

Семінарське заняття № 5.

Тема: «Політичні вибори».

Питання для обговорення:

1. Вибори як форма політичних дій.
2. Поняття «виборча система».
3. Електоральні технології.

Література: 1,4,7,8,9,10,12,24,71.

Семінарське заняття № 5.

Тема: «Політична культура»

Питання для обговорення:

1. Поняття «політична культура».
2. Структура політичної культури. Типологія політичних культур.
3. Політична культура і ідеології.

Література: 1,2,3,4,5,7,8,9,12,14,16.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1.	Поняття політології в широкому та вузькому розумінні	5
2.	Політична думка від античності до XX ст.	15
3.	Становлення політології як самостійної наукової дисципліни	5
4.	Становлення політології в Україні	5
5.	Суспільне управління як об'єкт політології	5
6.	Місце політології в системі соціальних знань	5
7.	Політична інженерія	5
8.	Політична соціалізація	5
9.	Людський чинник політичного процесу	5
10.	Політична ідеологія	5
Разом :		60

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) можливість застосовувати політологічні теоретико-методологічні настанови і підходи в дослідженні професійних проблем – диспути, доповіді, проблемні семінари, командні проекти;
- 2) вміння використовувати політологічний інструментарій в галузі професійної проблематики – тестування, опитування, проблемні семінари, моделювання професійних ситуацій, реферати, есе, ректорська контрольна робота;
- 3) набуття знань щодо компетентностей майбутніх фахівців – лекції, проблемні семінари, групові дискусії, реферати;
- 4) здатність до критичного мислення у науковій роботі – монолог, діалог, полілог, обговорення, дискусія, мозковий штурм;

- 5) знаходження оптимальних рішень проблемних ситуацій у політологічних дослідженнях – наскрізні проекти, аналітичні звіти, презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

8.Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Політологія» визначається як середньозважена величина, залежно від ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену

Розділ 1 Теми 1-10	Розділ 2 Теми 11-20	Підсумковий контроль (залік)
30%	30%	40%
8 тиждень	16 тиждень	заліковий тиждень

Шкала оцінювання

За шкалою THEU	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90 – 100	A (відмінно)	зараховано
82 – 89	B (дуже добре)	
74 – 81	C (добре)	
64 – 73	D (задовільно)	
60 – 63	E (достатньо)	
35 – 59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номери розділу
1.	Опорні конспекти лекцій	1-20
2.	Навчальні посібники. Кейси	1-20
3.	Силабус	1-20
4.	Програма та навчально-методичні матеріали навчальної дисципліни	1-20
5.	Засоби підсумкового контролю	1-20

5. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика / В. М. Бебик. – К.: МАУП, 2000. – 383 с.
2. Бебик В. М. Основи теоретичної та практичної політології: підручник / В. М. Бебик. - К.: МАУП, 1994. – 335 с.
3. Бодуен Ж. Вступ до політології / Ж. Бодуен; пер. з франц. - К.: Основи, 1995. – 174 с.
4. Державні, політичні та громадські діячі України: політичні портрети. Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / за заг. ред. М.І.Панова. – К.: Ін Юре, 2002. – 476 с.
5. Жиро Т. Политология / Т. Жиро; пер с польск. – Х.: Гуманитарный Центр, 2006. – 428 с.
6. Политология: учеб. пособие для вузов / сост. и ред. Н. Сазонова. – Х.: Фолио, 2001. – 831 с.
7. Політологічний енциклопедичний словник: навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / за ред. Ю. С. Шемшуненка, В. Д. Бабкіна. - К.: Генеза, 1997. –400 с.
8. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. П. Горбатенка, В. Д. Бабкіна. – 2-е вид., доп. і перерлб. – К.: Генеза, 2004. – 736 с.
9. Політологія: підручник / за ред. А. Колодій. – К.: Ельга-Н; Ника-Центр, 2000. – 584 с.
- Політологія: навч. посібник для вузів / упоряд. та ред. М. Сазонова. – Х.: Фолио, 1998. – 735 с.
10. Політологія: посібник для студентів вищ. навч. закладів / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. - К.: Академія, 1998. – 368 с.
11. Рябов С.Г. Основи теорії політики: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / С. Г. Рябов; М. В. Томенко. – К.: Тандем, 1996. – 196 с.

12. Хто є хто в європейській та американській політичній науці: малий політологічний словник / за ред. Б.Кухти. – Львів: Кальварія, 1997. – 288 с.

Допоміжна

13. Андерсон П. Після Кемаля: від Кемаля до Озала // [Спільне](#). – 08.08.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://commons.com.ua/uk/pislya-kemalya-vid-kemalya-do-erdogana/>
14. Андерсон П. Після Кемаля: правління Партії справедливості та розвитку // [Спільне](#). – 5.08.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://commons.com.ua/uk/pislya-kemalya-pravlinnya-partiyi-sprave/>
15. Бжезинский З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / пер. з англ. – Львів–Івано–Франківськ : Лілея-НВ, 2000. – 236 с.
16. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: навч. посібник. – Київ : Асоціація молодих українських політологів і політиків, 2000. – 200 с.
17. Буроменский М. В. Политические режимы государств в международном праве. (Влияние международного права на политические режимы государств). – Харьков : Ксилон, 1997. – 244 с.
18. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія Країн Європи та Америки (1945–2002 роки): навч. посібник. – Київ : Либідь, 2004. – 624 с.
19. Геральдика мира /авт.-сост. О. И. Бортник, И. В. Резько. – Минск : Харвест, 2000. – 240 с.
5. Данилов В. И. Политическая борьба в Турции. 50-е – начало 80-х годов
20. Евтух В. Концепция этносоциального развития США и Канады: типология, традиция, эволюция. – Київ : Наукова думка, 1991. – 176 с.
21. Історія Сполучених Штатів Америки: нарис / за ред. Г. Синкотти; пер. з англ. – Інформаційне агентство Сполучених Штатів, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/IstUSANarys/IstUSANarys.pdf>;
22. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн: навч. посібник. – 2-е вид., випр. – Київ : Професіонал, 2004. – 335 с.
23. Політична географія і геополітика: навч. посібник / за ред. Б. П. Яценка. – Київ : Либідь, 2007. – 255 с.
24. Політична система п'ятої республіки [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://pidruchniki.com/86497/politologiya/politichna_sistema_pyatoyi_frantsuz_koyi_respubliki
25. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. М. П. Требіна. – Харків : Право, 816 с.
26. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / За заг. ред. В. Бакірова, М. Сазонова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 576 с.

27. Романюк О. І. Ліберальна демократія: необхідність парадигмального оновлення / О. І. Романюк // Політологічні студії: збірник наукових праць. – Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. Івана Огієнка, 2016. – Вип. 5. – С. 117–125.
28. Романюк О. І. Моделі державного правління : світовий досвід та реалії посткомуністичних суспільств // Політичний менеджмент. – 2008. – № 4 – С. 74–87.
29. Романюк О. І. Чи може зріла демократія бути неліберальною? // Політичний менеджмент. – 2009. – № 2. – С. 73–87.
30. Сергійчук І. Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – кінець ХХ ст.): Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Суми : Університетська книга, 2002. – 288 с.
31. Трохимчук С. В., Федунь О. В. Політична географія світу: навч. посібник. — Київ : Знання, 2007. – 422 с.
32. Француз-Яковець, Т. А. Двопалатний парламент Федеративної Республіки Німеччини: досвід взаємодії палат у сфері сумісної компетенції // Бюлетень Міністерства юстиції України : Офіційне видання. – 2012. – № 6. – С. 44–50.
33. Шаповал В. Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз / В. Шаповал. – Київ : Програма Л, 1995. – 365 с.
34. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн: підручник. – Київ : Вища школа, 1997. – 264 с.
35. Шведа Ю. Теорія політичних партій та партійних систем: навч. посібник. – Львів : Тріада плюс, 2004. – 528 с.
36. Democracy index 2017 / Economic Intelligence Unit [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eiu.com/topic/democracy-index>
37. Freedom in the World 2018: Democracy in Crisis / Freedom House [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2018>
38. Romanuyuk O. I. Defective Democracies – is it Bad or Good? // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: «Питання політології». – Харків, 2016. – Вип. 30. – С. 41–46.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
3. Сайт міжнародної правозахисної організації Freedom House: www.freedomhouse.org
4. Сайт британської економічної групи Economic Intelligence Unit: www.eiu.com